

Euskal Herria ezagutuz

AMASA-VILLABONA (GIPUZKOA)

Soka beraren bi mutur

Elkarri lotuak, batean bilduak baina bi izen eta bi izan. Amasa landagunea bata, Villabona herrigunea bestea, elkarrekin osatzen dute Amasa-Villabona udalerria. Antzinako hariak iritsi dira gaurdaino, mendeetan zehar desberdin harilkatuak izan diren arren. Antza, Amasa izan baitzen Villabonaren sorburua. Sokari segika bi muturrak lotuko ditugu, berde koloreko paisaietan ibilbidea eginez.

Testua eta argazkiak:

| ENERITZ IRAOLA ODRIOZOLA |

VILLABONAN emango ditugu lehenengo urratsak. Donostiatik hogeikilometrora dagoen Tolosaldeako txoko honetara iristeko, N-1 errepidea edo tren eta autobus zerbitzuak ditugu eskura. Villabonako parrokia izango da abiapuntua, kolore horixakako kanpandorra aurkitzeko ez dago galbiderik. Goiko aldean ordularia ohi bezala bost minutu atzeraturik, beti arrastaka ibiltzen direnen salbazio. Urrutira joan gabe, parez pare Subijana etxea ikusiko dugu. XIX. mendean Villabonak bizi izan zuen garapen industrialaren adierazlea da. Izan ere, *Subijana y Cía* ehungintza lantegiaren bulegoak eta nagusien etxebizitza izan zen eraikina ia ehun urtez. Bertan josi omen zituzten

Hego Euskal Herrian lehen aldiz ikurrinak. Berriki, etxea galtzera ez uzteko Udalak eraberritu eta euskal kulturaren eta batez ere bertsolaritzaren garapena lantzeko gune bihurtu da.

Ezkerrerantz, kalean behera eginez, Larrea eta Arroa auzoetarantz joko dugu. 70eko hamarkadan errepidearen obrak hasi eta herriaren hazkundearen ondorioz inguruak bizilagunez betetzen joan zirelako sortu zen auzunea. Ordura arte, mihise aurrean pintzelarekin maisulanak egiten zituen ilegorri baten erreinua zen ingurua. Lasaitasun horretan nagusitzen zen Etxeondo jauretxea, 30 urte luzez Bixente Ameztorenen bizitoki eta inspirazio iturri izan zena.

Ameztorenen lorratzetxe segika

Ingurua aldatu bada ere, antzinako edertasunez zelatatzen ditu bisitariak Etxeondok. Eraikinak jauretxe kutsu hura mantentzen du, Libanoko zedroak etxeko sarreran ongietorria ematen jarraitzen duelarik. Etxeondotik abiatu eta Amasa alderantz, egunero egiten omen zuen bueltaxka Ameztorek. Bere oinatzei segika, ezkerretik hartu eta Aranerrekara garamatzan bidetik aurrera egingo dugu.

Klorofila koloreari segika, hurritzez jositako parajecetan barneratuko gara, Ameztorenen koadro batean sartzen joango bagina bezala. Bidean baserri dotoreak ere topatuko ditugu. Musturi Azpi esaterako. Diotenez, San Martin elizan sobra-

Ezkerrean, Amasako plaza eta eliza. Eskuinean, Komizar atsedenlekua.

Errebotean jokatzen den Hego Euskal Herriko herri bakarretakoa da Villabona. Eskuinean: Etxeondo, 30 urtez Bixente Ameztoreen bizitoki izan zen etxea.

tu ziren harriekin egin zuten. Nabarmentzekoak ditu arkuak, leiho dotoreak eta ataripea. Hurrengo bidegurutzean, ezkerrera ateratzen den bidetik igo eta Mikeligartza baserriaren alboko harraska ondoko iturrian ura edateko probestuko dugu.

Amasako errepidean barna, Komizar atsedentlekura iritsiko gara. Eguraldi ona egiten duenerako kontuan hartu beharreko txokoa da, zelai zabalek eta zuhaitzen gerizpean jarrita dauden mahaiek egun pasa ederra egiteko txoko apropos bihurtzen baitute. Gero, pinudi batetik jarraitu, bidegurutzean ezkerreko jo eta Mandabietara iritsiko gara. Orain arte egindako bidea PR-GI 120 izenez seinalatua da, lerro zuri-horien bidez marraztua. Gune horretan PR-GI 118arekin topo egingo dugu. Zuhaitzetan edo harkaitzetan egindako marra xumeak dirudite, baina lan handia eskatzen dute. Herriko Aizkardi Mendi tal-

dearen konpromisoaren ondorioz, lortu dute ibilbide horien izendapenak mantentzea.

Hortik Lasturrera jaitsiko gara eta aurreraxeago autobidearen gainetik pasatu ondotik, baserriak izango ditugu begi aurrean: Borda behekoa, Arrieta eta Kalatas. Denbora laburrean, hasierako puntura helduko gara. Pista asfaltatuari jarraituz Villabonako plazaranzko bidea hartuko dugu eta zorte apur batekin pilotakaden oihartzunak adituko ditugu, ikuskizun eder bat iragarritz.

Errebotearen oihartzunak

Hego Euskal Herrian, errebotean jokatzen den plaza bakarretarikoa da Villabonakoa. Euskaldunok jokatzen ohi ditugun pilota-joko guztien artean zaharretakoa. Villabonan joko honek izan duen sonaren adierazle da herriko plazari Errebote Plaza deitzea. Jokalari ezagunen harrobi, herrian ongi errotutako tradizioa izan da betidanik. Gaur egun,

Behar Zana elkarte ari da ohiturari eutsi nahian, heldu eta gazteekin lanean. Larunbat arratsaldeetan jokatzen dituzte partidak, arratsaldeko lauretatik aurrera; data zehatzik ezin esan ordea, denboraldia hasi eta pixkanaka partidak zehazten joaten direlako. Handia da elkarteak egiten duen lana, eta argia helburua: ez lukete Villabonako plazaren izena esanahi gabeko bihurtzea nahi.

Soka bakarra, zenbaitetan korapilatua, besteetan lasaitua... itxuraz ikusezina, baina mendeetan irautea lortu duena. Biak beharrezkoak; sokarik ez baitago bi mutur gabe. ■

Bisita tu Ihesi.com, aisialdirako webgune parte-hartzailea.

Zurekin,
alde ederra!

**elkarrekin
bide berri bati
ekinez**

AMASA-VILLABONA Villabonako udala

mila esker
**Amasa-
Villabonatar
guztioi**

Zatoz
bidea ezagutzera!
Kale Nagusia, 29 Behea
Ordutegia: egunero
11:00etatik 13:00etara
18:00etatik 20:00etara

informazio
bulegoa
**AMASA
VILLABONA**
GPS